

Хосе Карлос Сомоса - „Тетрамерон. Историите на Соледад“

Тази книга е кутия с цвят махагон и позлатена ключалка в средата.

В нея са поместени много други кутии. Възможно е да ти се прииска да ги отвориш всичките на мига. Направиш ли го, ще стигнеш до последната преждевременно и ще видиш какво има вътре.

Но трябва да те предупредя нещо: не си ли подготвен, това може да се окаже опасно. Последната кутия е накрая, защото трябва да бъде отворена, след като внимателно са разгледани всичките преди нея. Да не кажеш после, че не съм те предупредил.

Сега вземи ключа за кутията с цвят махагон и я отключи.

Вътре има друга, този път от слонова кост, украсена с нежни филиграни. И с едно име върху капака: Соледад.

Дванайсетгодишна е. Черните ѝ вълнисти коси се къдрят по краищата. Носи ги дълги до под раменете, лъщящи от любимия ѝ шампоан, с който ги мие. Слабичка, почти кокалеста фигура, с дракотини от падания по кожата. Очите ѝ са големи и сиви, устните, когато се присвият, наподобяват сърчице. Тази година за пръв път носи сутиен и оглежда с любопитство малките си гърди в огледалото. Понапъпили са, но пубисът ѝ е все още без косъмче под гащичките. Облича отгоре току-що огладена бяла риза с къс ръкав и плисирана сива пола. Униформата ѝ допълват бели три четвърти чорапи, черни мокасини и толкова тъмно сако, че изглежда черно, със сребрилата емблема на училището, извезана върху горното джобче.

Виж я как крачи, облечена в тази униформа, по коридора към трапезарията на дома си. Виж я как сядна на масата, докато баща ѝ, в безупречен костюм, вдига очи от вестника, а сестра ѝ, по-голяма с четири години, се бърше със салфетката. Чуй я как казва „добро утро“ докато прислужницата слага пред нея купичка с мляко, в което оскъдното какаово мюсли е оформило любопитна, подобна на стоножка спирала. Наблюдавай я как изсумтява при строгата забележка на сестра ѝ.

– Късно се излюпи.

– Станах по същото време както обикновено.

– Именно – късно. Днес си на екскурзия до манастирчето. Автобусът ще пристигне по-рано.

– Вече съм готова да изляза.

– Аз също, ако не закусах нищо.

– Стига вече, вие двете – казва баща им. – Кога се връщаш от екскурзията, Сол?

– В... осем. Не, осем и половина.

– Автобусът е пред вратата – обявява прислужницата.

Виж я как се втурва към стаята си, изважда от раницата тетрадките, които няма да ѝ трябват, и слага своите истории и моливи; вади хвърчащи листове, едро изписани с бележки от рода на „дяволското конче НЕ е водното конче“, всичко подчертано, и пъха два сандвича, увити в станиол, а след тях и картонена опаковка с портокалов сок. Гледай я как с целувка си взема довиждане с баща си, казва „чао“ на сестра си, минава през дворната портичка и се качва в автобуса. Никога няма да се върне от тази екскурзия, но, разбира се, тя още не го знае.

Сега отвори кутията от слонова кост и надникни вътре. В мрака ѝ.

В автобуса е голяма лудница. След час пътуване униформените сака са натуряни сгънати по багажните мрежи, а притежателките им са сменили местата си и са оформили малки групи. По пътеката в средата се виждат колена, кръстосани крака, тела, които се навеждат едно към друго. Навсякъде е пълно с джаджи: Лидия дава на Вивиана да чуе съобщение от мобилния ѝ, Грета е отворила малка конзола, Алисия и

Лаура си споделят слушалките. Сестра Естер не помръдва. Седи близо до шофьора като заспала – едва се съзира лявата ѝ ръка, покрита от ръкава на расото.

Но нищо от ставащото около нея не вълнува особено Соледад, защото вече е наясно, че се е превърнала в призрак.

Всичко сочи, че е така, след като май никой не забелязва присъствието ѝ.

Тя също сменя мястото си и се премества на последната редица, защото мрази пътеката в средата. За целта прекрива бедрата на Яел, праметнати едно върз друго и излагачи на показ тъмната пищна кожа в най-нежната ѝ част, под крайчеца на полата. Яел не ги отмества, а продължава да си приказва с Магали от другата страна на пътеката, но Соледад дори не си прави труда да ѝ каже „ако обичаш“. Вдига единия крак, после другия. Някои от растите на Яел се лепват като намагнитизирани о полата ѝ, но Яел не реагира. Соледад се настанява на място, съседно на последното от последната редица вдясно, където Ейдер сгушена чете книга.

– Здравсти – изрича Соледад, колкото да я изпробва.

Ейдер е с изпъкнало чело и носи очила с дебели стъкла, което обяснява защо ѝ викат Мравката. Раницата ѝ е притисната в прозореца, а върху краката ѝ лежи торбичка с плодове, които май са праскови. От книгата се вижда само заглавието: Събрани разкази, останалото е скрито под пръстите ѝ. На Соледад би ѝ било интересно да ги прочете, тя обожава всякакви истории. Ейдер сякаш се събужда от някакъв транс, когато Соледад я поздравява.

– Какво? – казва тя.

– Нищо. Бях си въобразила, че никой не ме вижда.

Това последното го казва по-скоро на себе си, отколкото на Ейдер, която и без това не ѝ обръща внимание и остава все така вгълбена в книгата. На Соледад отново ѝ минава през ума, че се е превърнала в призрак, и идеята ѝ се струва толкова забавна, че се размива на глас. Пита се в кой ли момент от екскурзията е могло да се случи това чудо, но по-лесно е да разбереш кога другите започват да те гледат, отколкото кога престават да го правят.

Автобусът с пронизителен вопъл навлиза в някакъв второстепенен път. Неколцина вдигат глави по време на завоя, и Соледад прави същото. На указателната табела, която сякаш с подскоци бяга от нея в синхрон с каменистия път, пише „Скит свети...“ с букви и в цвят, които прогласяват туристическата забележителност на мястото. – Като че ли стигнахме – отбелязва Соледад, без отговор от Ейдер.

Скитът е голям, много по-голям от очакванията ѝ, но и порутен, и се издига върху хълм от чисто зелено, който слънцето огрява от едната страна. Няколко стени са паднали, а други нямат покрив. Два кръгли прозореца гледат момичетата като очни кухни на череп и голяма готическа врата зее помежду им.

Настава изненадваща, сякаш отрететирана тишина, когато моторът угасва. Чуват се далечни пронизителни звуци като от екзотични птици. Започва се едно мъкнене на сака и раници и сестра Естер става и им казва да се наредят в колона, за да ги преброи. Излетничките излизат след посочване от тънкия бял пръст.

– Една... две... три...

Соледад нарочно застава последна, зад Ейдер. И докато колоната пристъпва напред, устата ѝ пресъхва от завладялата я мисъл. „Няма да ме види, няма да ме преброи.“ По странен начин е убедена, че когато дойде редът ѝ, сестра Естер ще погледне през нея, без зениците ѝ да я потърсят. От тази представа неочаквано ѝ докривява. „Няма да ме преброи. Невидима съм.“ Бяло, кръгло и извънвременно като луната, лицето на сестра Естер заизпълва визуалното ѝ поле, докато идва редът на последните ѝ съученички. Косата на сестра Естер е бяла под забрадката и разделена на път в средата, линията на

който Соледад продължава мислено през цялото ѝ лице, разрязвайки го така на две половини, които почти винаги са симетрични, сякаш линията е огледало.

– Трийсет и пет... – спира се и посочва Ейдер: – Трийсет и шест...

Соледад задържа дъх, докато сестра Естер обръща очи към нея.

– ... и трийсет и седем.

Сега вече не знае радост ли да изпитва, или огорчение, след като се е уверила, че все пак не е призрак. Минава пред шофьора, който е мъж на възраст, на поне трийсет и няколко години, и забелязва втрещения му в нея поглед. Ама, разбира се, че не е изчезнала! Нещо обаче в този поглед извиква притеснение у нея и тя побързва да излезе във външния хлад, за да се присъедини към съученичките си горе на хълма.

Под готическия вход всичко се променя. Някакъв повей, сякаш от миналото, иде от тъмното и мирише като дъха на старец. По-нататък има голяма полуотворена врата до надпис с времето за посещения. Саката са черни в онова каменно преддверие и сребристите емблеми, на които се чете името на училището – „Валделоса“, проблясват слабо, когато момичетата се обръщат към светлината. Но скоро всички сака дават гръб, обкръжили сестра Естер, която изрича последните наставления.

– Говорете тихо, отнасяйте се с уважение към всичко, което виждате, и не се разделяйте. Трийсет и шест сте и трийсет и шест трябва да бъдете на излизане.

Соледад е единствената, която не се усмихва.

– Трийсет и седем сме – казва тя на никой конкретно и може би затова никой не отговаря.

Стъписана, остава да гледа как огромната черна гъсеница от нейни съученички пролазва във вътрешността, окичена с раници и пристъпвайки с десетки мокасини. Тя – отзад, отделена от другите, беззащитна и уплашена, подобно на яйце, снесено (и забравено) от чудноватото създание, което току-що изчезва.

„Аз бях номер трийсет и седем... Аз бях...“

Най-после прави няколко крачки и влиза в тъмнината, която наподобява ненакърнен въздух, като оня, който може да лъхне при изравянето на нетленното тяло на светец. Различава напукани стени, силуети, които може би са колони, и отрязъците от светлина и сянка от униформите и краката на съученичките ѝ, движещи се далече в залата. Вляво вижда друга врата в някакво странично отклонение, като на църковна ризница, и без да се поколебае, жертва на паниката, хуква натам.

Буквално тича.

„Аз бях трийсет и седма, но вече не съм... Не съществувам!“

Страхът не ѝ дава да мисли. Дори не се пита защо тича или какво ще прави, ако тази врата не се отвори или не се отвори повече, веднъж щом я затвори след себе си. Блъсва я и се озовава в по-различен мрак. Вита стълба се спуска надолу, съпроводжана от крушки по стените. Тя слиза по стъпалата, плъзгайки ръка по перила от ковано желязо, които се вият към дъното. Бяга, сякаш нещо я гони, ужасена от простата мисъл, че ще се върне с група живи хора, когато тя, по всичко изглежда, сигурно ще е мъртва. И толкова забързано слиза, че не забелязва, че стените се стесняват и онова, което първоначално е едно внушително стълбище, губи перилата си и се свива до нещо като край на фуния. Стъпалата стават по-предизвикателни с опасната си височина и това я принуждава да върви по-бавно.

В същото време започва да се чувства по-добре. В слизането по онази усукана и плесенясала стълба има нещо провокативно. Всяка нова извивка обещава да е последна, сякаш цялата е замаскирана с фалшиви свършеци. Соледад сега скача от стъпало на стъпало. Сърцето ѝ започва да се нагажда към по-бавния ритъм на краката ѝ. Вече не се страхува. Дори се усмихва при мисълта за възможните предимства да си призрак. Спомня си как веднъж, когато пристигна със закъснение в клас, отвори вратата, след

като почука лекичко, и видя Елена (не, София) права пред дъската да пише нещо. Учителят, до прозореца, в контражур, само кимна, без да каже дума, и тя се плъзна като на забавен каданс към мястото си, докато всичко живо я гледаше. Минава ѝ през ума, че е по-лошо, много по-лошо, да е гледана от всички, отколкото да не я гледа никой, къде-къде по-лошо е да се набива в очите на другите, отколкото изобщо да не ѝ видят очите. Мисли си го в момента, в който стига края на стълбата, където примигва само една крушка над затворена врата.

Врата с цвят махагон и позлатена ключалка в средата.

– Момент, господин Формас, не започвайте още.

– Какво?

– Има някой на вратата.

– Не ви разбрах...

– Някой влиза, почакайте.